

L.tym. – найбільша довжина барабанної перетинки;
 D.r.-o – довжина рострума (від кінця морди до переднього краю ока);
 D.r.-n. – відстань від ніздрі до кінця морди;
 D.n.-o. – відстань від ніздрі до переднього краю ока;
 Sp.ip. – найменша відстань між внутрішніми краями верхніх повік;
 D.tym.-o. – найменша відстань від переднього краю барабанної перетинки до заднього краю ока;
 L.m. – довжина передньої стопи (від основи першого пальця до кінця найдовшого пальця);
 Lt.m. – ширина кисті в основі 1-го пальця;
 D.p. – довжина 1-го пальця;
 F. – довжина стегна;
 T – довжина гомілки;
 L.c.s. – довжина додаткової гомілки;
 Lt.c.s.– ширина додаткової гомілки;
 D.h. – довжина 1-го пальця задньої кінцівки;
 D.q. – довжина 4-го пальця задньої кінцівки;
 L.t.ci. – найбільша довжина п'яткового горбика в його основі;
 A.t.ci. – найбільша висота п'яткового горбика.

Видову належність тварин необхідно ідентифікувати на основі використання загальновідомих визначників, які зарекомендували себе доступністю та легкістю використання (Терентьев, Чернов, 1949; Пашенко, 1955; Кузнецов, 1974; Банников и др., 1977; Писанец, 2007; Писанець, 2007).

Особливу увагу слід звернути на характерні ознаки деяких частин тіла: вирішальне значення має будова головного відділу, задніх кінцівок, форма голови, особливості малюнка голови, розміщення барабаних перетинок, щілин внутрішнього резонатора, наявність паротидних залоз (рис. 2). Задні кінцівки у земноводних включають ознаки видової належності (рис. 3). За довжиною задніх кінцівок, пальців, довжиною та висотою п'яткових горбиків можна здійснювати експрес-визначення в польових умовах.

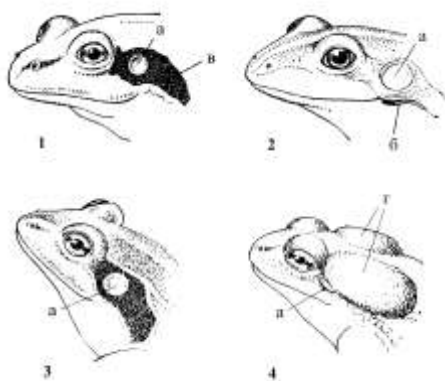

Рис. 2. Визначення безхвостих земноводних за характерними ознаками їх головного відділу:

1 – жаба трав'яна, 2 – жаба озерна, 3 – жаба гостроморда, 4 – ропуха сіра: а – барабанна перетинка, б – щілина внутрішнього резонатора, в – скронева пляма, г – паротида.

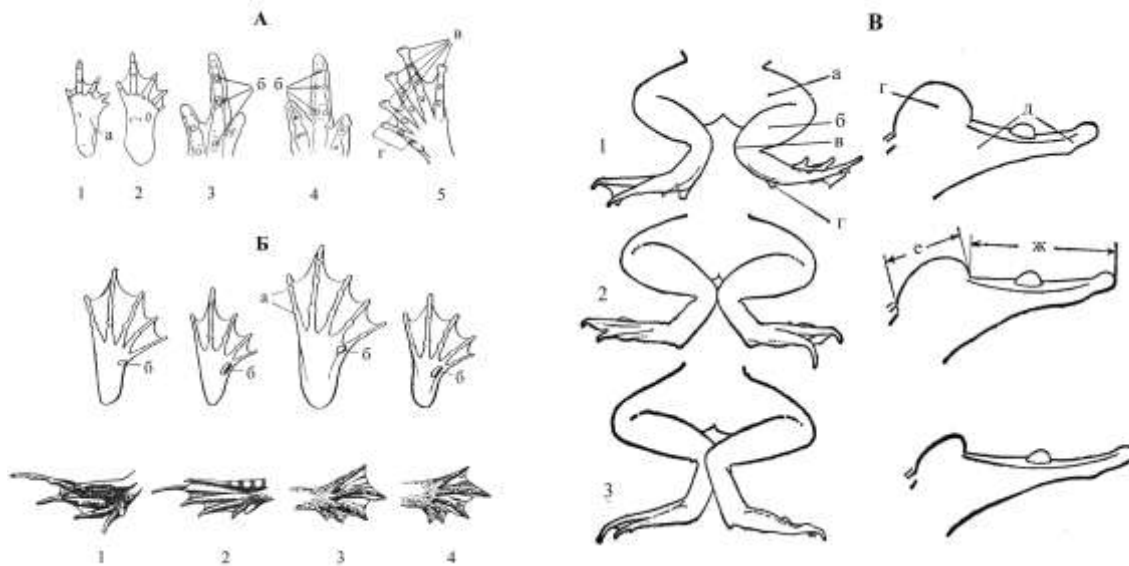

Рис. 3. Визначальні ознаки безхвостих амфібій за їх кінцівками

А – задня стопа. 1 – ропуха зелена, 2 – ропуха звичайна, 3 – пальці задніх кінцівок ропухи зеленої, 4 – пальці ропухи звичайної, 5 – пальці рахжавки звичайної;

а – складка перетинки, *б* – тричленні горбки, *в* – диски, *г* – довжина 1-го пальця.

Б – п'яткові горбки жаб: 1 – трав'яної, 2 – гостромордої, 3 – озерної; 4 – ставкової: (*а* – горбки; *б* – внутрішні п'яткові горбки).

В – порівняльні морфологічні ознаки задніх кінцівок жаб:

1 – ставкової, 2 – озерної, 3 – їстівної:

а – стегно, *б* – гомілка, *в* – наявність сходження гомілковостопних суглобів (відносна довжина стегна та гомілки), *г* – зовнішній п'ятковий горбик, *д* – 1-й палець задньої ноги, *е* – ширина зовнішнього п'яткового горбка, *ж* – довжина 1-го пальця задньої ноги.

Список використаних джерел

1. Банников А. Г. Определитель земноводных и пресмыкающихся фауны СССР / А. Г. Банников, И. С. Даревский, В. Г. Ищенко, А. К. Рустамов, Н. Н. Щербак. – М. : Просвещение, 1977. – 414 с.
2. Пащенко Ю. І. Визначник земноводних та плазунів УРСР / Пащенко Ю. І. – К. : Радянська школа, 1955. – 148 с.
3. Писанец Е. М. Амфибии Украины : справочник-определитель земноводных Украины и сопредельных территорий / Е. М. Писанец. – Киев, 2007. – 311 с.
4. Терентьев П. В. Определитель пресмыкающихся и земноводных / П. В. Терентьев, А. С. Чернов. – М. : Сов. наука, 1949. – 340 с.